

**česká společnost
paliativní medicíny**
České lékařské společnosti
Jana Evangelisty Purkyně

DOPORUČENÍ SEKCE DĚTSKÉ PALIATIVNÍ PÉČE V DOBĚ PANDEMIE COVID-19

SEKCE DĚTSKÉ PALIATIVNÍ PÉČE ČSPM ČLS JEP

ÚČEL

Doporučení slouží k nastavení péče u dětí s život limitujícím nebo život ohrožujícím onemocněním v době pandemie COVID-19 u jednotlivých poskytovatelů zdravotní péče. Cílem je těmto dětem a jejich rodinám vytvořit taková opatření, která povedou k poskytování co nejbezpečnější péče v kterémkoliv zařízení a v domácím či vlastním sociálním prostředí.

VÝCHOZÍ POZICE

V dosavadním průběhu pandemie COVID-19 se ukazuje, že největší počet pozitivních případů je v dospělé populaci, procento nakažených novorozenců, kojenců a dětí je do 5 % z celkového počtu případů. Z dosud publikovaných studií vyplývá, že průběh onemocnění u nich většinou není vážný, hlavními příznaky jsou zvýšená teplota či horečka, projevy infekce horních cest dýchacích, suchý kašel, únava a předcházející gastrointestinální potíže. Závažnější průběhy onemocnění s nutností hospitalizace na jednotce intenzivní péče měly nejčastěji děti do jednoho roku věku nebo děti, které měly jiné závažné onemocnění (onkologické, neurologické atp.).^{1, 2}

SKUPINY DĚTÍ S ONEMOCNĚNÍM S VĚTŠÍM RIZIKEM ZÁVAŽNĚJŠÍHO PRŮBĚHU NÁKAZY COVID-19

Jako nejohroženější skupinu dětí, u kterých můžeme předpokládat komplikovanější průběh onemocnění COVID-19, pokládáme skupiny dětí se závažnými, život limitujícími či život ohrožujícími onemocněními (dle mezinárodně přijímané kategorizace 4 skupiny dle MNK klasifikace³, tedy například děti s onkologickými diagnózami, neurodegenerativními onemocněními, závažnými strukturálními vrozenými vývojovými vadami či stavy se závažným postižením CNS). Komunikace v takovýchto případech bude stěžejní nástroj jak směrem k pečujícími, tak směrem k samotnému dítěti. Doporučení odborníků naleznete na webu MVČR.⁴

DOMÁCÍ PROSTŘEDÍ

Rodiny dětských pacientů se závažným život limitujícím onemocněním obvykle mají dostatek zkušeností s péčí v domácím prostředí v období zvýšeného výskytu respiračních onemocnění jako je chřipka atp.

¹ SARS-CoV-2 Infection in Children, DOI:10.1056/NEJMc2005073, <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2005073?query=TOC>

² Zhang D., Wang W. et al, A novel coronavirus from patients with pneumonia in China, 2019, N Engl J Med. 2020; (published online Jan 24.)[https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30040-7](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30040-7)

³ <https://www.england.nhs.uk/wp-content/uploads/2013/06/e03-paedi-med-pall.pdf>

⁴ MVČR, <https://www.mvcr.cz/clanek/jak-mluvit-s-detmi-o-koronaviru-nabizime-reseni.aspx>

- Podporujte rodinu v tom, aby pokud možno byla zajištěna péče doma prostřednictvím PLDD⁵, pokud je dostupná agentura domácí péče, terénní odlehčovací služby či v případě nutnosti poskytovatel MSPP v regionu. Doporučení jak přistupovat k hospicovým pacientům vydala ČSPM a jsou platná i pro dětské pacienty⁶.
- Při návštěvách dodržujte hygienický režim, používejte roušku, rukavice, často si umývejte ruce.
- Před vstupem do rodiny kontrolujte svůj zdravotní stav, tělesnou teplotu.
- Edukujte rodinu v důležitosti dodržování umývání rukou před a po jakékoliv činnosti u dítěte.
- Edukujte a pomozte nastavit kontakt se sourozenci.
- Pomozte rodině vytvořit plán, kdo péči převezme v případě nákazy u některého z pečujících, zapojte komunitu, ostatní organizace v okolí, dobrovolníky.
- Nastavte jasnou komunikační linku pro rodinu, koho se může zeptat v případě nejasností či otázek.
- Nastavte si komunikaci s rodiči u ošetřujícího lékaře, specialisty, využijte telekonference, omezte hospitalizace či návštěvy v ambulancích.

RESPITNÍ POBYTY/STACIONÁŘE

Pro rodiny s dětmi se závažným život limitujícím onemocněním možnost respitních pobytů či pobytu dítěte ve stacionáři významně pomáhá v péči a také hraje důležitou roli v prevenci vyčerpání pečujícího.

- Pokud vám to kapacity a situace dovolí, umožňujte pobyt dítěte.
- Kontrolujte před přijetím stav dítěte, v případě podezření na nákazu COVID-19 postupujte dle doporučených instrukcí.
- Apelujte na dodržování hygieny a používání ochranných prostředků – roušky, rukavice.

NEMOCNICE

V případech, kdy se stav dítěte zhorší, ne z důvodu podezření na nákazu COVID-19, ale v souvislosti se základním onemocněním, je nutná hospitalizace dítěte. U dětí,

⁵ <http://www.szu.cz/tema/prevence/doporuzeni-pro-ordinace-a-cekarny-prakticky-lekaru-pro>

⁶ <https://www.paliativnimedicina.cz/mobilni-specializovana-paliativni-pecce-v-dobe-pandemie-covid-19/>

kteřé mají tracheostomickou kanylu je mnohem vyšší riziko přenosu kapénkové infekce, proto je doporučeno testování těchto pacientů na COVID-19 u jakéhokoliv příznaku respiračního infektu a používání vyšší třídy osobních ochranných pomůcek do negativity testu.⁷

- Pokud možno, umožněte rodiči být hospitalizován se svým dítětem. Rozhodnutí závisí na možnostech oddělení a nemocnic.⁸ Doporučujeme zvážit výhody přítomnosti rodičů, mezi které patří velká pomoc pro zdravotní personál s každodenními úkony spojenými s péčí, s krmením, přebalováním apod. Nesporný je také vliv na pohodu a duševní zdraví dítěte i rodiče.
- Pokud pro vás není možné hospitalizaci rodiče zabezpečit, nastavte pravidelnou komunikaci s rodiči, rodiče s dítětem, zvažte krátké návštěvy. Z epidemiologického hlediska se jako bezpečnější jeví možnost trvalé přítomnosti jednoho pečujícího než opakované návštěvy.
- Klinická doporučení u dětí s pozitivním testem na COVID-19 se řídí doporučeními na léčbu dospělých pacientů.⁹
- Edukujte rodiče a pečující o důležitosti dodržování hygieny a nastavených pravidel v konkrétní nemocnici i v domácím prostředí.
- Nastavte si komunikaci s rodiči u ošetřujícího lékaře, specialisty, využijte telekonference, omezte hospitalizace či návštěvy v ambulancích.

Autoři

Mgr. Jitka Kosíková, Cesta domů

prim. MUDr. Mahulena Exnerová, Nemocnice Hořovice

Za vydatného přispění:

MUDr. Eva Šikolová, MUDr. Anežka Trnková, MUDr. Kateřina Kroužková, MUC. Tereza Lipovská, MUC. Jitka Kuncová, MUC. Barbora Schmidtová, MUC. Ing. Lucie Štovičková – 2. LF UK

Další průběžně aktualizované zdroje

https://docs.google.com/document/d/16iTR1RUUY3L8NFXi_ggEpRR62NEIxZAzzkP-8UTrvFE/edit?usp=sharing

⁷ The Royal Children's Hospital Melbourne, https://www.rch.org.au/clinicalguide/guideline_index/COVID-19/?fbclid=IwAR1O1gi2Q7j-G79WtirLSGf-bVHLJ_ntSfLxzdc-q3_DY6ImHL9QufVi90s#State

⁸ http://www.mzcr.cz/dokumenty/mimoradne-opatreni-zakaz-navstev-pacientu-v-zdravotnickych-zarizenich-vyjim_18840_4135_1.html

⁹ Kuling S, et al, Diagnosis, treatment, and prevention of 2019 novel coronavirus infection in children: experts' consensus statement, 7 February 2020, World journal of Pediatrics